

ZASADA DESPERACJI A WYSTĘPOWANIE ŹRÓDEŁ POCZUCIA WŁASNEJ SKUTECZNOŚCI U OSÓB ODBYWAJĄCYCH KARĘ POZBAWIENIA WOLNOŚCI

Natalia Borowiecka
Katolicki Uniwersytet Lubelski
Instytut Psychologii
Katedra Psychoprofilaktyki Społecznej
Seminarium: Psychoprofilaktyka patologii społecznej
Promotor: dr hab. Iwona Niewiadomska, prof. KUL

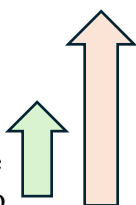

Abstrakt

Celem badań własnych jest weryfikacja zależności pomiędzy prawidłowościami wynikającymi z mechanizmu zasady desperacji osadzonej w Teorii Zachowania Zasobów S. E. Hobfolla, a występowaniem źródeł poczucia własnej skuteczności na grupie osób w warunkach penitencjarnych. Badania mają także na celu poszerzenie aktualnej wiedzy teoretycznej w zakresie mechanizmów wspierających readaptację.

ZASADA DESPERACJI

Występuje w sytuacji, gdy jednostka o niskiej odporności (mała ilość zasobów w rezerwie kapitału) doświadcza znacznego obciążenia i stresu, powodując tym samym zachowania defensywne, agresywne lub irracjonalne w celu ochrony Ja. (Hobfoll, 2018)

STRES: groźba utraty zasobów, faktyczna utrata lub poczucie straty w sytuacji, gdy uprzednio zainwestowane zasoby nie przynoszą oczekiwanego zysku (Hobfoll, 2006)

ZASOBY: wszystkie posiadane przez człowieka umiejętności, relacje, kompetencje zawodowe, własności materialne czy predyspozycje uważane powszechnie za cenne oraz służące przetrwaniu jednostki, stanowiące jej odporność (Hobfoll, 2006)

ŹRÓDŁA POCZUCIA WŁASNEJ SKUTECZNOŚCI

Poczucie własnej skuteczności: przekonanie człowieka o własnych umiejętnościach potrzebnych do realizacji konkretnego celu (Bandura, 1997)

- **Osiągnięcia w działaniu:** bilans codziennych i życiowych sukcesów i porażek
- **Perswazje werbalne:** wsparcie ze strony otoczenia
- **Stany fizjologiczne:** pobudzenie organizmu, poczucie zdrowia, emocje towarzyszące działaniom

- Doświadczenie większego nasilenia krytycznych wydarzeń życiowych, wiąże się z istotnie mniej zgodną relacją interpersonalną dorosłych rodzeństw (relacja rodzeństwa jako możliwość zdobywania perswazji werbalnych oraz udana relacja jako ogólny sukces – osiągnięcia w działaniu) (Wałęcka-Matyja, 2023)
- U dzieci przebywających na stałe w placówkach opiekuńczo wychowawczych, stwierdzono niższe poczucie własnej skuteczności niż u dzieci wychowujących się w rodzinach (Sitarczyk i Łukasik, 2014)
- Poziom własnej skuteczności u kobiet z nowotworem narządu rodniego po zabiegu histerektomii, żyjących w związku (związek jako ogólny sukces życiowy) jest wyższy niż u kobiet samotnych (Rogała i in., 2015)

Literatura:

- Hobfoll, S. E. (2006). *Stres, Kultura i Społeczność. Psychologia i filozofia stresu*. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Hobfoll, S.E., Halbesleben, J., Neveu, J.P. i in. (2018). *Conservation of resources in the organizational context: The reality of resources and their consequences. Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 5 (1), 103–128
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a Unifying Theory of Behavioral Change. *Psychological Review*, 84(2), 191–215.